

juliovilagrasa
y asociados

**DISPOSICIONS D'ÚLTIMA VOLUNTAT AMB CARÀCTER UNIPERSONAL. EL TESTAMENT I ALTRES
DISPOSICIONS D'ÚLTIMA VOLUNTAT COMPLEMENTÀRIES.**

Lleida, 21 de maig de 2020

Quan fa uns mesos us animàrem a compartir aquestes Notes Informatives de “confinament” i les seves temàtiques, no arribarem a imaginar que reflectirien, en gran mesura, preocupacions derivades del fulgurant moment social en que sorgirien. A poc a poc, vàrem continuar alternant les centrades en Reials Decrets-Llei amb d’altres assumptes que començaven a generar inquietuds prioritàries entorn del futur dels nostres negocis i patrimonis. I és que, l’instint protector, per naturalesa, ens porta a tots a reaccionar davant situacions que poden fallir la nostra certesa o seguretat.

Sota aquesta premissa ens hem anat referint a la cura del patrimoni empresarial, però, com bé apunteu alguns de vosaltres, la preocupació pot resultar, fins i tot, major, quan es tracta de planificar la nostra situació patrimonial personal, o de reordenar la ja existent. En això centrem de forma breu la Nota d’avui, en concret, als principals aspectes a conèixer quant contemplem testar¹.

I. Tipus de successió.

La successió d'una persona pot iniciar-se per diferents vies, en funció de si va testar o no.

La defunció determina l'obertura de l'herència. En aquest moment, és necessari determinar si el difunt ha atorgat testament o no. En el cas que la resposta sigui negativa, s'obre l'anomenada **successió intestada**.

La falta de testament comporta que no existeixi hereu designat pel causant, requisit imprescindible en la nostra legislació foral, a excepció de casos molt concrets, per la qual cosa és la pròpia llei la que, atenent a les circumstàncies familiars del finat, determina la persona o persones que tenen dret a succeir-lo.

¹ L’element comú de tots els instruments successoris contemplats en aquesta Nota és el seu **caràcter unipersonal**.

juliovilagrasa
y asociados

D'altra banda, si el causant va disposar la seva última voluntat en testament, s'obre la **successió testada**, que es regeix, principalment, per la voluntat del causant, manifestada en virtut de les clàusules establertes a aquest efecte en el testament.

La llei preveu que poden testar totes les persones que tenen capacitat per fer-ho, presumint que no existeix aquesta circumstància quan la persona és menor de catorze (14) anys o no té capacitat natural (incapacitat temporal, indefinida, ja sigui declarada judicialment o no) per testar.

II. Tipus de testament a Catalunya.

A Catalunya, la normativa successòria preveu tres tipus de testaments:

- (i) El testament obert.
- (ii) El testament tancat.
- (iii) El testament hològraf.

En virtut de qualsevol dels testaments anteriors, el testador pot planificar i ordenar la seva successió mitjançant la institució d'un o més hereus (*successors universals*), la disposició de llegats (*disposicions particulars o concretes de béns i drets*), la previsió de substitucions que persegueixin que tots o part dels béns del cabal relicte passin a unes persones determinades, la designació de marmessores o administradors dels béns i, en general, qualsevol disposició que plasmi la voluntat del testador.

D'altra banda, el testament, igual que altres disposicions d'última voluntat, és l'instrument idoni no només per l'ordenació futura de la partició del patrimoni del testador entre els seus beneficiaris, sinó també per una òptima planificació fiscal de la mateixa - molt recomanable en alguns casos-, ja que, estudiada amb mesura i combinada, en ocasions, amb altres actes o negocis *inter vivos*, pot mitigar l'impacte fiscal de les voluntats atorgades.

(i) El testament obert.

El testament obert ha d'indicar el lloc, data i hora d'atorgament del mateix i reflecteix en escriptura pública la voluntat del testador. Si ben l'aconsellable és la seva prèvia preparació i redacció amb els assessors oportuns, també és possible manifestar la voluntat al Notari de paraula, perquè aquest la reflecteixi en l'escriptura corresponent, de conformitat amb aquesta voluntat del testador.

juliovilagrasa
y asociados

(ii) El testament tancat.

Aquest tipus de testament el redacta el testador, amb independència de la seva edat o capacitat, de forma autògrafa, en braille o per altres mitjans tècnics, havent d'expressar el lloc i data d'atorgament i signant-ho en totes les seves fulles i al final del testament, una cop salvades les paraules esmenades, ratllades, afegides o entre línies.

En el cas que el testament es redacti en suport electrònic, ha de signar-se amb signatura electrònica.

La llei permet que una altra persona, a prec del testador, pugui redactar el testament, havent de fer-se constar aquesta circumstància i la identificació d'aquesta persona en el document.

Una vegada redactat i signat, el testament ha d'introduir-se en una coberta tancada -un sobre per exemple-, de manera que no pugui extreure's sense esquinçar-la.

El testament tancat ha de ser autoritzat posteriorment per Notari.

(iii)- El testament hològraf.

A diferència de la capacitat general per testar referida anteriorment, el testament hològraf només pot ser atorgat per persones majors d'edat i menors emancipats.

Ha de redactar-se i signar-se de manera autògrafa, amb indicació de la data i lloc d'atorgament.

Igual que el testament tancat, tota paraula ratllada, esmenada o afegida o entre línies ha de salvar-se pel testador amb la seva signatura.

El testament hològraf ha de presentar-se pels interessats (beneficiaris) davant Notari per la seva adveració i protocol·lització, en el termini màxim de quatre anys a comptar des de la data de defunció del testador.

III.- Disposicions complementàries.

A més dels testaments relacionats, la llei preveu altres disposicions d'última voluntat, tals com el codicil o la memòria testamentària, que poden complementar, aclarir o modificar els testaments que s'haguessin atorgat.

juliovilagrasa
y asociados

(i) El codicil.

És un clar instrument successori per mitjà del qual es pot complementar o modificar un testament, sense necessitat de l'atorgament d'un altre testament que modifiqui i revoqui l'anterior.

En virtut del codicil l'atorgant pot:

- Disposar dels béns reservats en heretament.
- Addicionar alguna cosa al testament prèviament atorgat.
- Reformar parcialment el testament.

Si no existeix testament previ, dictar disposicions successòries a càrrec dels hereus intestats.

En el codicil no pot instituir-se o excloure's la condició d'hereu, ni revocar-se un anteriorment establert en testament.

(ii) La memòria testamentaria.

Mitjançant la memòria testamentaria només poden ordenar-se disposicions que no excedeixin del 10% del cabal relicte (patrimoni) i que es refereixin a diners, objectes personals, joies, roba, parament de casa o a obligacions d'importància moderada de l'hereu o legatari.

Continuarem desenvolupant el tractament d'altres figures successòries de caràcter contractual, tals com els pactes successoris, en les properes Notes.

Restem a la vostra disposició per a qualsevol dubte o aclariment sobre aquest tema.

Salutacions cordials,

JULIO VILAGRASA Y ASOCIADOS